Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Informacinės manipuliacijos skaitmeninėje eroje	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: dėstytojas praktikas Mindaugas Savickas **Kitas (-i):**	Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto Žurnalistikos bakalauro studijų programos komitetas Bernardinų g. 11, LT-01124 Vilnius

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Pasirenkamasis / individualiųjų studijų

Įgyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė, nuotolinė (konsultacijos)	Pavasario (VI) semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai:	**Gretutiniai reikalavimai (jei yra):**

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	**130**	**30**	**100**

Dalyko (modulio) tikslas
Perpratus interneto kompanijų ir įvairių viešosios erdvės veikėjų naudojamas dirginimo, dėmesio pritraukimo ir išlaikymo technikas, siekiama įsisąmoninti ir suvaldyti savo medijų naudojimo įpročius. Įgaunama socialinės teorijos žinių ir praktinių įgūdžių, naudingų suprantant ir analizuojant klaidinančią informaciją, dezinformaciją, neapykantos kalbą.

Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Studentas: - Įsisąmonins ir suvaldys savo medijų naudojimo įpročius	Kūrybinis rašto darbas: medijų naudojimo dienoraštis – grįstas savistaba kaip diagnostiniu metodu ir savikontrolės principu	Individualaus rašto darbo vertinimas
- Įgis žinių ir įgūdžių, naudingų susiduriant su įvairaus pobūdžio informacijomis ir jų sukeliamais jausmais	Dalyvavimas paskaitose, literatūros ir kitos pateiktos medžiagos analizė, darbas seminarų metu, kūrybinis rašto darbas	Tiek individualaus, tiek darbo komandoje vertinimas
- Susipažins su interneto kompanijų verslo modeliais, socialinių tinklų poveikio žmonių psichinei sveikatai tyrimų rezultatais	Dalyvavimas paskaitose, literatūros ir kitos pateiktos medžiagos analizė, darbas seminarų metu, kūrybinis rašto darbas	Individualaus ir komandinio darbo vertinimas
- Gebės suprasti informacinę sumaištį ir dirginimo ekonomikos esmę žvelgiant iš socialinės teorijos perspektyvų	Dalyvavimas paskaitose, darbas seminarų metu, literatūros ir kitos pateikiamos medžiagos analizė, kūrybinis rašto darbas	Individualaus ir komandinio darbo vertinimas

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	**Visas kontaktinis darbas**	**Savarankiškas darbas**	**Savarankiškai atliekamos užduotys**
1. **„Piktas žmogus maigo daugiau“.** Informacinė sumaištis. Dirginimo ekonomika. Neapykanta, pyktis ir kitos emocijos skaitmeninėje erdvėje. Emocijų atpažinimo ir valdymo technikos	2		2				**4**	**15**	Žiniasklaidos (socialinių tinklų, taip pat kitų medijų) naudojimo dienoraštis. Užduoties pristatymas
2. **Kognityviniai iškraipymai**. Iliuzinis priežastingumas. Patvirtinimo šališkumas. Kognityvinis disonansas. Daningo Kriugerio sindromas. Rėminimas. Selektyvios naujienų atrankos teorija	2		2				**4**	**15**	Pasiruošimas seminarui, komandinė užduotis
3. **Socialiniai tinklai ir jų poveikis.** Interneto kompanijų verslo modeliai. Algoritminiai aukcionai. Taikomųjų programų sąsajomis automatizuota prekyba vartotojų duomenimis	2		2				**4**	**15**	Pasiruošimas seminarui, komandinių užduočių pristatymai
4. **Manipuliavimo technikos.** Propaganda. Dezinformacija, klaidinanti informacija, suklastotos naujienos. Giliosios ir pigiosios klastotės (angl. deepfakes ir cheapfakes)	2		2				**4**	**20**	Pasiruošimas seminarui, komandinė užduotis
5. **Konfliktas.** Maxo Wėberio įžvalgos, šiuolaikinių studijų požiūriai. Silpnoji ir stiprioji visuomenių poliarizacija. Karai, komunikacinės strategijos skaitmeninėje eroje. Žiniasklaidos veikimas autoritarinėje ir demokratinėje valstybėje	2		2				**4**	**20**	Pasiruošimas seminarui, diskusijai
6. **Neapykantos kalba ir stereotipai**. Kilmė. Stereotipų indėlis smurto ir neapykantos kultūroje. Neapykantos kalbos atpažinimas ir reakcija.	2		2				**4**	**15**	Pasiruošimas seminarui, žiniasklaidos dienoraščių refleksijos
Konsultacijos		6					**6**		
Iš viso	**12**	**6**	**12**				**30**	**100**	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Darbas auditorijoje užsiėmimų metu	50	Semestro metu	Individualaus darbo vertinimas: 5 balai: Studentas geba būti susikaupęs viso užsiėmimo metu, yra kooperatyvus, aktyvus. Akivaizdu, kad yra nagrinėjęs, apmąstęs savarankiško darbo medžiagą; sėkmingai analizuoja pateikiamus pavyzdžius, aktyviai dalinasi įžvalgomis. 4 balai: Studentas aktyvus, geba koncentruoti dėmesį didžiąją užsiėmimo dalį, yra susipažinęs su savarankiško darbo medžiaga; sėkmingai analizuoja pateikiamus pavyzdžius, dalinasi įžvalgomis. 3 balai: Studentas ne visada susikaupęs, iš dalies susipažinęs su savarankiško darbo medžiaga. 2 balai: Studentas pasyvus, prastai orientuojasi darbuose, akivaizdžiai nepakankamai įsigilinęs į savarankiško darbo medžiagą. 1 balas: Studentas seminaruose pasyvus, beveik nesusipažinęs su savarankiško darbo medžiaga.

			0 balų: Studentas nedalyvauja diskusijose, neatlieka gautų užduočių, akivaizdžiai nesusipažinęs su savarankiško darbo medžiaga Seminarų lankymas privalomas. Teigiamas kurso įvertinimas galimas be pateisinamos priežasties praleidus ne daugiau kaip vieną seminarą. *Grįžtamasis ryšys teikiamas žodžiu po kiekvienos seminaro užduoties atlikimo.*
Žiniasklaidos dienoraštis	50	Semestro metu	Semestro metu studentai stebi save ir rašo savo individualius žiniasklaidos dienoraščius. Savistaba naudojama ir kaip diagnostinis metodas, ir kaip savikontrolės technika. Pirmojoje dalyje tris dienas iš eilės fiksuojama: kiekviena medija, kuria naudotasi (socialiniai tinklai, spausdintinė žiniasklaida, knyga, radijas, televizija, lauko reklama ir kt.); laikas, nuo kada iki kada naudotasi; esminė turinio žinutė; jo poveikyje kilę jausmai ir mintys. Antroji dalis – analitinė: remiantis paskaitų, seminarų išvadomis, literatūros šaltiniais pažvelgiama į: savo medijų pasirinkimus ir vartojimo įpročius; žiniasklaidos priemonių naudojamas dėmesio pritraukimo ir išlaikymo technikas, su kuriomis susidurta. Taip pat mėginama atskleisti savyje ir pasirinktuose žiniasklaidos pranešimuose slypinčias ideologijas. Dienoraštis – egzamino atitikmuo. 5 balai – dienoraštis parašytas kruopščiai, nuosekliai, pasižymi originalumu, individualumu. Antroji dalis – sklandi, atsispindi studento gebėjimas kūrybingai analizuoti žiniasklaidos pranešimus ir savo pasirinkimus. 4 balai – dienoraštis parašytas kruopščiai, nuosekliai. Antroji dalis – sklandi, atsispindi studento gebėjimas analizuoti žiniasklaidos pranešimus ir savo pasirinkimus. 3 balai – darbui trūksta nuoseklumo, gylio. 0-2 balai: darbas turi esminių trūkumų, nerašyta nuosekliai, mėginimai analizuoti padriki, fragmentiški. Dienoraštis – egzamino atitikmuo. Jo neatsiuntimas, arba tik imitacijos atsiuntimas prilyginamas neatvykimui į egzaminą. *Grįžtamasis ryšys teikiamas raštu, o prireikus ir žodžiu kiekvienam studentui individualiai.*

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Būtini šaltiniai				
	2025	A Primer on Russian Cognitive Warfare		https://understandingwar.org/research/cognitive-warfare/a-primer-on-russian-cognitive-warfare/
	2021	Disinformation Primer from the United States Agency for International Development (USAID)		https://www.ictworks.org/wp-content/uploads/2021/10/usaid-disinformation-primer.pdf
	2026	Online Course on Media Literacy		https://veryverified.eu/
	2023	How AI chatbots like ChatGPT or Bard work – visual explainer		https://www.theguardian.com/technology/ng-interactive/2023/nov/01/how-ai-chatbots-like-chatgpt-or-bard-work-visual-explainer
		Rand Corporation		https://www.rand.org/
	2020	The Social Dilemma		https://www.netflix.com/
	2023	Leave the World Behind		https://www.netflix.com/
Auksė Balčytienė (Sud.)	2024	Artimas tolimas medijų pasaulis: virsmai, ribos ir būdai tai suprasti	ISBN 978-609-467-624-6	Vytauto Didžiojo universiteto leidykla
Mažeikis, G.	2010	Propaganda ir simbolinis mąstymas		Vytauto Didžiojo universiteto leidykla
Autorius (-iai)	**Leidimo metai**	**Pavadinimas**	**Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas**	**Leidykla ar internetinė nuoroda**
Būtini šaltiniai				
	2025	A Primer on Russian Cognitive Warfare		https://understandingwar.org/research/cognitive-warfare/a-primer-on-russian-cognitive-warfare/
	2021	Disinformation Primer from the United States Agency for International Development (USAID)		https://www.ictworks.org/wp-content/uploads/2021/10/usaid-disinformation-primer.pdf
	2026	Online Course on Media Literacy		https://veryverified.eu/
	2023	How AI chatbots like ChatGPT or Bard work – visual explainer		https://www.theguardian.com/technology/ng-interactive/2023/nov/01/how-ai-chatbots-like-chatgpt-or-bard-work-visual-explainer
		Rand Corporation		https://www.rand.org/
	2020	The Social Dilemma		https://www.netflix.com/
	2023	Leave the World Behind		https://www.netflix.com/
Auksė Balčytienė (Sud.)	2024	Artimas tolimas medijų pasaulis: virsmai, ribos ir būdai tai suprasti	ISBN 978-609-467-624-6	Vytauto Didžiojo universiteto leidykla
Mažeikis, G.	2010	Propaganda ir simbolinis mąstymas		Vytauto Didžiojo universiteto leidykla